

Jaarverslag 2018 Stichting Vughts Museum

Missie en visie

Het Vughts Museum stelt zich tot doel het bevorderen – als vrijwilligersorganisatie en waar mogelijk in samenwerking met anderen – van aandacht voor het culturele erfgoed van Vught en Cromvoirt. Het museum beheert en exposeert in Ontmoetingscentrum DePetrus een collectie over de geschiedenis van Vught en kunstwerken van overwegend Vughtse kunstenaars. Het museum organiseert daarnaast wisseltentoonstellingen, lezingen, rondleidingen en andere culturele activiteiten. Hierdoor biedt het een platform aan Vughtenaren en andere belangstellenden om zich bezig te houden met de geschiedenis en cultuur van en in Vught. Het Vughts Museum is het geheugen van Vught, waar mensen terecht kunnen die iets over Vught en Cromvoirt willen weten.

DePetrus

Op 7 april 2018 opende het Ontmoetingscentrum DePetrus officieel de deuren voor het publiek. Na een periode van drie jaar zonder vaste huisvesting was dit voor het Vughts Museum een zeer belangrijke gebeurtenis. Het museum heeft in DePetrus in het centrum van Vught de mogelijkheid gekregen om de vaste collectie op een aantrekkelijke manier aan het publiek te presenteren. Ook is er in DePetrus ruimte voor wisseltentoonstellingen en zijn er volop mogelijkheden om andere activiteiten te organiseren, vooral ook in samenwerking met de andere bewoners van DePetrus. Het museum heeft in de afgelopen drie jaar achter de schermen hard gewerkt aan het vernieuwen en professionaliseren van de presentatie. Het Vughts Museum heeft in DePetrus een vaste tentoonstelling bestaande uit vijftientig 'museumeilanden'. Te midden van de andere bewoners loopt door de kerk een lint van vitrines en andere museale presentaties over de geschiedenis van Vught, het culturele leven en het werk van Vughtse kunstenaars. Drie keer per jaar wordt die expositie aangevuld met wisselexposities over speciale onderwerpen.

In 2018 had het Ontmoetingscentrum DePetrus in negen maanden ruim 160.000 bezoekers. Doordat DePetrus – en daarbinnen de permanente expositie van het museum – vrij toegankelijk is, is geen zicht op het aantal bezoekers dat specifiek voor het museum komt. Wel blijkt uit de vele aanvragen voor rondleidingen een duidelijke toename van de belangstelling voor het museum.

Organisatie en reguliere activiteiten

Een groot aantal vrijwilligers houdt – onder andere via diverse werkgroepen – de organisatie van het Vughts Museum draaiend. Het museum voert activiteiten zoveel mogelijk uit in interactie met haar omgeving en in nauwe samenwerking met de andere bij het Ontmoetingscentrum De Petrus betrokken partijen. Voor de ontvangst van bezoekers in het Ontmoetingscentrum die (ook) voor het museum komen, wordt dankbaar gebruik gemaakt van de diensten van de gastvrouwen en gastheren van het Ontmoetingscentrum. Het museum heeft één vanuit de WSD ingeleende betaalde kracht in dienst.

Beheer en toegankelijk maken collectie

Een structurele activiteit binnen het museum is de registratie van de collectie en het ontsluiten ervan voor het publiek. Enkele vrijwilligers werken al jaren met enige regelmaat aan de registratie. Hierdoor wordt het op termijn mogelijk om de collectie van het museum ook digitaal toegankelijk te maken voor het publiek. Daarnaast wordt in werkgroepverband gewerkt aan een aantal digitale activiteiten, zoals het digitaliseren van de fotocollectie, inclusief de schoolfoto's.

Promotie en communicatie

Het museum maakt dankbaar gebruik van free publicity in de lokale en regionale bladen, op Omroep Brabant, op Avulo Radio en Televisie. Ook wordt aandacht gevraagd voor de museumactiviteiten via Facebook en Twitter, folders en affiches. Het museum verspreidt de digitale nieuwsbrief 'Petrusbode' onder ruim 350 geadresseerden. De facebookgroep 'Je bent pas Vughtenaar als...' (met meer dan 6.000 volgers) en diverse papieren media nemen veel van deze informatie over.

Na de opening van DePetrus kreeg de kerk en zijn herbestemming ruime aandacht in de internationale media: CNN en Forbes, maar ook tijdschriften in Rusland en Duitsland.

In december werd meegewerkt aan een Podcast van de NTR over Marggraff en Zionsburg: *De brand in het landhuis*.

Kunst

De Werkgroep Kunst houdt zich bezig met de kunstcollectie van het museum en de kunstexposities in DePetrus. De nieuwe huisvesting in DePetrus heeft deze werkgroep geïnspireerd tot een nieuw initiatief: de 'Kwartaalkast'. Ieder kwartaal bieden we in een speciaal daarvoor bestemde kast het publiek de gelegenheid kennis te maken met het werk van één Vughtse kunstenaar.

Infrastructuur

De eerste maanden van 2018 besteedde de werkgroep infrastructuur nog veel tijd en aandacht aan de afronding van de bouwkundige activiteiten voor het museum in DePetrus. Daarnaast had deze werkgroep letterlijk de handen vol aan het inrichten van wisseltentoonstellingen en onderhoud aan de reguliere expositie en depots.

Opening DePetrus

Op 5 en 6 april werd DePetrus geopend. Bij die gelegenheid werd de uitgave *'Een uiterst belangrijk experiment'. De geschiedenis van de Petrus* van de hand van Henk Smeets gepubliceerd.

In DePetrus werd een plaquette aangebracht met de namen van fondsen en anderen die hebben bijgedragen aan de inrichting van het Vughts Museum in de kerk: de Provincie Noord-Brabant, de gemeente Vught, het VSB-Fonds, de Vrienden van het Vughts Museum, het Prins Bernhard Cultuurfonds, Woonwijze, de Stichting Tilmanshof, het Van Lanschot Fonds, de Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken, de Paul de Gruyter Stichting, het Fentener van Vlissingenfonds, de Stichting Rogier van Heeze, de Waterschappen Aa en Maas en De Dommel, Stichting Charivort en enkele anonieme schenkers..

De werkgroep Jeugd van het museum organiseerde in samenwerking met het Centrum Management een kleurwedstrijd voor drie leeftijdsgroepen van de basisscholen. De prijsuitreiking vond plaats in DePetrus.

Lezingen

Een keer per maand wordt door Anders Bezig Zijn, de Bibliotheek en het Vughts Museum in DePetrus een lezing georganiseerd over uiteenlopende onderwerpen. Waar mogelijk wordt aangesloten bij lopende activiteiten in DePetrus, zoals exposities van het museum. Daarnaast zijn in 2018 ook lezingen gehouden in het kader van de Zomerschool en (W)etenstijd. Ook werd een bijdrage geleverd aan een studiedag van het Restauratiefonds en de gemeente Vught over herbestemming.

Rondleidingen

In DePetrus worden verschillende rondleidingen verzorgd. De Stichting Ontmoetingscentrum DePetrus verzorgt rondleidingen over de geschiedenis van het kerkgebouw en de herbestemming van dit gebouw. Het museum geeft in DePetrus rondleidingen over de geschiedenis van Vught en Cromvoirt. Daarnaast worden rondleidingen aangeboden door het centrum van Vught langs diverse historische plekken en gebouwen. Vooral voor de rondleidingen in de kerk was in 2018 veel belangstelling.

Vughtologie

Het Vughts Museum, ABZ en Stichting Erfgoed Vught hebben gezamenlijk de cursus 'Vughtologie' ontwikkeld. Deze beoogt 'nieuwkomers' in Vught wegwijs te maken. Nieuwe ingezetenen krijgen in de welkomstmap van de gemeente Vught een bon waarmee ze gratis aan de cursus kunnen deelnemen. Ook is deze cursus tegen betaling te volgen door mensen die al langer in Vught wonen en meer over de geschiedenis van Vught te weten willen komen. In 2018 werden drie bijeenkomsten georganiseerd:

10 oktober: Cees Slegers 'Wegwijs door Vught'

24 oktober: Henk Smeets 'Geschiedenis van Vught'

31 oktober: Frans Kapteijns 'Natuur in Vught'.

De deelnemers aan de cursus konden ook deelnemen aan een wandeling door het centrum van Vught (3 november) en een fietstocht door Vught en Cromvoirt (10 november).

Jeugd

De Werkgroep Jeugd richt zich op activiteiten voor jongeren en onderwijsinstellingen in Vught. Deze werkgroep heeft in samenwerking met de Stichting Ontmoetingscentrum DePetrus het 'Pietertje' ontwikkeld als beeldmerk voor de jeugdactiviteiten van DePetrus. Pietertje is een popje van leisteen, dat bij de restauratie van DePetrus werd aangetroffen boven de gewelven van het gebouw. Het bevindt zich daar nog steeds. Op 5 september 2018 werd een replica van het popje op spectaculaire wijze per drone in DePetrus binnen gevlogen.

Ook werd in nauwe samenwerking met leerlingen van OBS de Springplank gewerkt aan het 'Pietertjespad', met historische punten in Vught in een route van 3 km. Dit ontwerpproces 'voor en door kinderen' staat model voor de wijze waarop het museum in direct contact met haar omgeving activiteiten wil vormgeven.

Aparte vermelding verdient nog een project met OBS Het Molenvan: op 7 en 12 december bezochten in totaal 90 leerlingen DePetrus, de Vughtse toren en de Lambertuskerk. Gidsen van het museum en vertegenwoordigers van de Protestantse gemeente ontvingen de kinderen.

Het Vughts Museum was ook betrokken bij de voorbereiding van activiteiten voor jongeren vanuit de Elzenburg. Ook werd voor jongeren van de Elzenburg een rondleiding georganiseerd in DePetrus. Individuele leerlingen van het Maurick College en anders scholen klopten aan voor informatie voor hun profielwerkstukken.

Monumentenweekend

Ieder jaar levert het museum een bijdrage aan de organisatie van de Open Monumentendag in Vught. Dit jaar vond deze plaats op 9 september. Vrijwilligers van het museum traden op diverse locaties op als gastheer/gastvrouw. Het museum verzorgde minirondleidingen in DePetrus, waar ook de tentoonstelling over het kartuizerklooster kon worden bezocht.

Open Joodse Huizen

In 2015 zijn herdenkingstegels gelegd bij huizen van Joodse slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Het Vughts Museum leverde in 2018 een bijdrage aan de organisatie van de openstelling van deze 'Joodse huizen' en de organisatie van de lezingen in die huizen. Op zaterdag 28 april vonden in 's-Hertogenbosch en Vught een aantal bijeenkomsten plaats in deze huizen. Verder werden ook in DePetrus twee lezingen gegeven. Een aantal vrijwilligers van het museum trad op diverse plaatsen op als publieksbegeleider.

Onderzoeken en adviezen

Het museum heeft ook in 2018 diverse vragen van het gemeentebestuur beantwoord, onder andere over archeologie, straatnamen (samen met het NMKV), monumenten in de openbare ruimte. Ook zijn vragen van diverse organisaties en particulieren alsmede van de pers over de Vughtse geschiedenis beantwoord, soms in de vorm van een advies. Het Vughts Museum participeert in het in 2018 opgerichte Erfgoednetwerk Vught, waarin erfgoedinstellingen samenwerken en een bijdrage leveren aan het gemeentelijk beleid op het terrein van erfgoed en toerisme. Henk Smeets schreef mee aan de *Cultuurhistorische agenda voor Vught*, die hij in december toelichtte in de Raadsinformatiebijeenkomst van de Vughtse gemeenteraad.

Tentoonstellingen

Het museum organiseerde in 2018 twee wisseltentoonstellingen in DePetrus.

Honderdvijftig jaar spoor

De openingstentoonstelling in DePetrus stond in het teken van 'honderdvijftig jaar spoor'. Met verschillende presentaties werd stilgestaan bij het feit dat Vught 150 jaar geleden een station kreeg. Deze tentoonstelling vond plaats van 7 april tot en met 30 juni 2018. Om deze tentoonstelling mogelijk te maken werden financiële bijdragen geleverd door het Prins Bernardfonds (Slingsby van Hovenfonds), de Van Lanschot Stichting, de Paul de Gruyter Stichting, Stichting Tilmanshof, de Stichting12 Apostelen, de Stichting Van der Lindenfonds, de Stichting Erfgoed Vught en de Nederlandse Spoorwegen.

Kartuizerklooster

Van 6 september tot en met 31 oktober presenteerde het Vughts Museum een tentoonstelling die gewijd was aan het kartuizerklooster dat van 1473 tot 1566 heeft gelegen aan de Dommel in Vught, grenzend aan de Taalstraat ter hoogte van het huidige Sophiasburg. In de tentoonstelling was een reconstructie te zien van het klooster en werd een poging gedaan de precieze locatie van het klooster vast te stellen. Deze tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Vrienden van het Vughts Museum.

De tentoonstelling werd op 5 september voorafgegaan door een lezing door dr. Jan Sanders, die diverse boeken over het Vughtse kartuizerklooster publiceerde. De lezing werd met zo'n 45 bezoekers druk bezocht.

Projecten

In projectverband wordt gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten, hulpmiddelen, exposities.

Project 'Bekende Vughtenaren'

In 2012 startte een werkgroep van vrijwilligers met het schrijven van biografieën van 'bekende Vughtenaren'. Deze informatie is in de Petruskerk toegankelijk gemaakt voor het publiek. Dit proces werd in 2018 vervolgd.

Audiotour

Enkele vrijwilligers werken aan de ontwikkeling van een audiotour, waarin de permanente expositie voor het publiek wordt toegelicht. Het museum dankt de Rabobank en iedereen die gestemd heeft in de Rabobank clubkas campagne voor de ontvangen bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de audiotour.

Boeken

De bibliotheek en het Vughts Museum hebben een werkgroep gevormd om een collectie samen te stellen van boeken over Vught en Cromvoirt en van boeken die door Vughtenaren geschreven zijn. Deze collectie heeft in DePetrus een aparte plaats gekregen.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers bedroeg ultimo 2018 50. De vermindering van het aantal vrijwilligers in vergelijking met voorgaande jaren heeft te maken met de overstap van onze baliemedewerk(st)ers naar de Stichting Ontmoetingscentrum DePetrus als gastheren en -vrouwen voor het hele centrum. De vrijwilligers worden regelmatig door middel van nieuwsbrieven en bijeenkomsten bijgepraat over de ontwikkelingen binnen het museum. Op deze manier kunnen zij tevens meedenken over het dagelijkse reilen en zeilen van het museum.

Financiën

De financiële positie van het museum ontwikkelde zich in 2018 in vergelijking tot het voorafgaande jaar negatief. Deze ontwikkeling werd vooraf verwacht; immers de huisvestingslasten zijn door de verhuizing naar DePetrus sterk gestegen en ook de tentoonstellingskosten namen conform verwachting sterk toe. De liquiditeit en bestemmingsreserve namen sterk af door uitgaven voor het Petrusproject.

De nieuwe huisvestingssituatie in DePetrus levert vanuit financieel oogpunt zekere uitdagingen op voor het museum. Het museum was voor de financiering van nieuwe activiteiten, waaronder wisseltentoonstellingen, in belangrijke mate afhankelijk van entreegelden. Door het open karakter van de permanente tentoonstelling in DePetrus is het niet mogelijk om hiervoor entreegeld te vragen. Het museum heeft een folder ontwikkeld met uitleg over de expositie. De verkoopopbrengsten van deze folder vormen welkomte inkomsten voor het museum, evenals giften die verzameld worden met een 'knikengel'.

Bij de start van het museum in DePetrus was de intentie om entreegeld te vragen voor de wisseltentoonstellingen. Bij de in 2018 in de kerk gehouden tentoonstellingen bleek echter dat niet goed kon worden voldaan aan de voorwaarden om entreegelden te kunnen incasseren. Een goede fysieke afscheiding van de tentoonstelling van de rest van de kerk bleek – met name uit visueel oogpunt – niet mogelijk. Ook bleek het zeer lastig om voldoende bemensing te realiseren voor toegangscontrole. Belangrijker nog was dat het betaald toegankelijk maken van wisseltentoonstellingen afbreuk bleek te doen aan het concept van DePetrus als ontmoetingsruimte. Het bestuur heeft daarom besloten om de wisseltentoonstellingen vooralsnog gratis toegankelijk te maken. Dat betekent dat het museum in (nog) belangrijker mate afhankelijk is van giften en andere inkomensbronnen, zoals de opbrengst van de rondleidingen. Het museum is daarom zeer dankbaar voor de ontvangen giften en subsidies.

Vereniging Vrienden rond het Vughts Museum

Enkele honderden personen uiten hun betrokkenheid bij het museum via deze vereniging. De besturen van het museum en de Vrienden hebben regelmatig overleg over ontwikkelingen binnen het museum en activiteiten voor Vrienden. De Vrienden hebben ook in 2018 een belangrijke financiële bijdrage geleverd aan de activiteiten van het museum. Het bestuur van het museum gaf tijdens een speciale bijeenkomst op 10 april 2018 in DePetrus een presentatie voor de Vrienden over de activiteiten van het museum.

Overige contacten

In 2018 onderhield het museumbestuur contacten met Erfgoed Brabant, de gemeenten Vught en 's-Hertogenbosch, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de provincie Noord-Brabant, het Restauratiefonds, het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC), het Stadsarchief 's-Hertogenbosch, de Groene Vesting, de Kunststichting Vught, de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch, het Noordbrabants Museum, het Museum Maluku in Houten, de Stichting Erfgoed Vught, de Stichting Open Joodse Huizen Vught/'s-Hertogenbosch, de werkgroep Recreatie en Toerisme Vught, de Vughtse Monumentencommissie, het Provinciaal Depot Bodemvondsten, het Geniemuseum, Stichting Fort Isabellakazerne, de Isabella Groep, Stichting Panorama Vught 1629, de Zuiderwaterlinie, de beide Vughtse Gilden, Huize Bergen, Kasteel Maurick, de vier Vughtse serviceclubs en de directie en vrijwilligers van de Stichting Nationaal Monument Kamp Vught.

Schenken en bruiklenen

Ook in 2018 werden door diverse instellingen en particulieren objecten geschonken of in langdurige bruikleen gegeven. Het museum waardeert dit zeer.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur bleef in 2018 ongewijzigd. Het bestuur bestond eind 2018 uit:
Henk Smeets, voorzitter
Marc Turlings, secretaris
Frank Broeders, penningmeester

Overige bestuursleden zijn:

Tineke Beekman, Martin Hol, Ineke van Koningsbruggen, Urijan Poerink en Will Vugts.

De bestuursleden ontvangen geen geldelijke beloning voor hun werkzaamheden.